

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 219/16

KLAGER: Torgrim Foshaug
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Nye Troms
PUBLISERINGSDATO: 25.08.2016
STOFFOMRÅDE: Forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kildekritikk og kontroll av opplysninger, saklighet og omtanke, privatliv, tittelbruk, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 29.08.2016
BEHANDLET I PFU: 25.10.2016
BEHANDLINGSTID: 56 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Nye Troms hadde **torsdag 25. august 2016** et hovedoppslag på sin første side med følgende stikk- og hovedtittel:

**«Målselv brøt loven da de tillot tilbygg på det eldste, bebodde huset i kommunen:
[bilde av en kvinne med gårdsbygninger i bakgrunnen]
- Dette er vandalisme!»**

I henvisningsteksten het det:

«En saksbehandlingsfeil gjorde at Målselv kommune ga byggetillatelse for et moderne tilbygg på et rundt 200 år gammels hus i Sollia i Olsborg. - Dette er rett og slett vandalisme, sier Liv Sundheim (bildet), som ble sjokkert da hun fikk se hvordan det nå ser ut på slektsgården som hun nærer et sterkt forhold til.»

Saken var omtalt over to sider inne i avisen med følgende stikk- og hovedtittel:

**«Målselv brøt kulturminneloven:
Tillot tilbygg på 200 år gammelt hus»**

Oppslagsbildet var omtrent som bildet på førstesida, og i bildeteksten sto det:

«**TRAGISK: Liv Sundheim synes det er tragisk at den gamle slektsgården ser ut slik den gjør i dag, og synes det er merkelig at kommunen har gitt tillatelse til det nye tilbygget. – Dette er vandalisme, sier hun.**»

I brødteksten ble Sundheims synspunkter noe utdypet:

«**Sundheim mener at stilen til tilbygget på den gamle slektsgården ikke er forenlig med den gamle kulturarven, og at det ødelegger husets estetiske karakter. – Huset har vært et ikon i Sollia. Et ikon som har vært veldig synlig i det vakre kulturlandskapet, men som nå er ødelagt med dette store, dominerende tilbygget. Den ene sida av huset som vender ut mot E6, er jo ikke til å kjenne igjen. Det er rett og slett vandalisme, sier hun.**»

Videre fremgikk det at huset skal være bygd før 1825, og at kommunen ifølge Kulturminneloven, plikter «**å melde fra til fylkeskommunen om alle søknader om riving eller vesentlig endring av byggverk og anlegg oppført før 1850**». Fylkeskonservatoren uttalte:

«**– Denne saken burde vært meldt inn til oss, og tillatelsen kommunen har gitt, er et brudd på kulturminneloven. Dette er en saksbehandlingsfeil, og det burde ringt noen bjeller, sier konservator Olav Austlid. Han forteller at dersom kommunen hadde kontaktet fylkeskonservatoren, ville bygget sannsynligvis ikke sett ut slik det gjør i dag.**»

Også kommunen fikk komme til orde:

«**– På bakgrunn av dokumentasjonen som er framlagt, var det ikke mulig at noen varsellamper skulle ringe. Det står ikke noe om at det er et gammelt, mulig verneverdig bygg, sier hun [Astrid Fjose, kommunens plan- og næringssjef på tidspunktet søknaden ble innvilget]. Fjose vedgår imidlertid at kommunen har gjort en saksbehandlingsfeil[.]**»

Fylkeskonservatoren uttrykte også forståelse for at kommunen «**ikke fanget opp saken**».

Under mellomtittelen «**Fulgt bestemmelsene**» ble endelig huseierens syn på saken gjengitt:

«**Eier av huset, Torgrim Foshaug, forteller at han ikke hadde kjennskap til at huset er et kulturminne da han søkte om tillatelse til tilbygget. – Hvorfor huset ikke er registrert i SEFRAK-registeret kjenner jeg ikke til, men jeg har i utgangspunktet fulgt de gjeldende bestemmelsene, søkt om byggetillatelse og har fått det, sier han, og legger til at han har lagt mange ressurser i å ivareta det gamle huset.**»

I publiseringen inngikk også et mindre flyfoto som viste våningshuset slik det skal ha sett ut tidligere.

Påfølgende **tirsdag 30. august 2016** fulgte **Nye Troms** opp med en artikkel med tittelen: «**Frykter flere kan gi opp planer om utbedring**». Her uttrykte den tidligere plan- og næringssjefen redsel for at flere skal «**gi opp planer om å utbedre [eldre hus] til dagens behov**», etter **Nye Troms'** publisering om tilbygget som ble «**omtalt som vandalisme**».

I artikkelen uttalte den tidligere plan- og næringssjefen blant annet:

«- Det ble ikke sendt på høring til fylkeskommunen, men jeg tror ikke utfallet ville blitt noe særlig annet i dette tilfellet. De kan veilede, men har ingen myndighet til å pålegge noe. Det kan kun gjøres hvis Riksantikvaren har fredet et bygg (...) I tillegg presiserer hun at tilbygget har gyldig vedtak etter plan- og bygningsloven og er lovlig oppført. Fjose mener eierne av våningshuset har fått til en god løsning med tilbygget og viser til at man lett kan gjenkjenne husets originale form, men dette er mest tydelig fra inngangspartiet. Hun håper også at andre eiere av gamle hus har et ønske om å ivareta byggene for fremtida.»

KLAGEN:

Klager er eieren av det omtalte huset. Slik klager ser det, har Nye Troms gjennom sin fremstilling av saken presentert ham som en vandal. Klager skriver: «Jeg har som gjengitt i saken, fulgt kommunale byggesaks-bestemmelser, men blir med avisens fremgangsmåte hengt ut offentlig som uskyldig tredjepart.»

Klager opplyser at han «uken før publisering av artikkelen ble gjort kjent med at Nye Troms jobbet med denne saken». Klager skriver: «[J]eg sa da til redaktøren at jeg ikke fant det riktig at jeg ble hengt ut i avisen grunnet påståtte saksbehandlingsfeil i kommunen. Da jeg dagen før publisering fikk mulighet til å kommentere saken overfor journalisten, fikk jeg ikke vite omfang, tittel eller vinkling av saken fra avisens side. Jeg ble heller ikke gjort kjent med at bilder av min eiendom hadde blitt tatt for bruk i denne saken. Jeg mener at jeg derfor ikke er gitt anledning til å imøtegå beskyldningene som fremkommer mot meg på en tilstrekkelig måte.»

Slik klager ser det, har redaksjonen heller ikke innhentet tilstrekkelig informasjon om saken, og derfor publisert en artikkel «som bygger på feilaktige forutsetninger», som «Målselv kommune selv [har] sett seg nødt til å motgå i Nye Troms, datert 30. august 2016». Klager påpeker at det ikke fremkommer «at beslutningsmyndighet på byggesaken ligger hos kommunen, med fylkeskonservator kun som høringsinstans». Etter klagers mening innebærer det «at man i artikkelen kan få inntrykk av at dersom Kulturminnelovens § 25 hadde vært fulgt, (...), ville dette garantert gitt et annet utfall av byggesaksbehandlingen».

For øvrig reagerer klager på at Nye Troms i publiseringen har gjort seg til det han mener er «talerør for en person med sterke subjektive synspunkter knyttet til [klagers] eiendom, uten at vedkommende på noen måte er part i denne byggesaken, utover at hun tilbragte noen sommerferier i en nabogård på 1960-tallet».

I sin begrunnelse for at Nye Troms har brudd god presseskikk, viser klager til følgende punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP):

- 3.2 – kildekritikk og kontroll av opplysninger
- 4.1 – saklighet og omtanke
- 4.3 – privatliv
- 4.4 – tittelbruk
- 4.14 – samtidig imøtegåelse

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Nye Troms avviser at publiseringen bryter med god presseskikk, men opplyser at redaktøren i forbindelse med kontakten partene har hatt i forsøket på å løse saken i minnelighet, har gitt uttrykk for at han forstår at klager oppfatter artikkelen som belastende.

Redaktøren skriver: «Men realiteten er likevel, slik jeg ser det, at det både i førstesideoppslaget og saken går klart fram at det er Målselv kommune som gjennom sin mangelfulle saksbehandling har brutt loven, og på førstesida er sitattittelen '- Dette er vandalisme!' forankret i en stikktittel der dette klart blir slått fast. Det er altså resultatet av Målselv kommunes saksbehandling sitattittelen spiller på, og dette går også klart fram i saken der fylkeskonservatoren slår fast følgende: *'Denne saken burde vært meldt inn til oss, og tillatelsen kommunen har gitt, er et brudd på kulturminneloven'. Dette er en saksbehandlingsfeil, og det burde ringt noen bjeller'*. Jeg mener derfor det går klart fram av saken at det er Målselv kommunes mangelfulle saksbehandling i strid med kulturminneloven som er gjenstand for vårt intervjuobjekts verbale skyts, og jeg mener det ikke er tvil om at fylkeskonservatoren har belegg for sin konklusjon om brudd på kulturminnelovens §25[.]»

Når det gjelder påstanden om mangler i publiseringen, avviser Nye Troms disse. Redaksjonen skriver: «I klagen vises det også til at det ikke fremkommer i artikkelen at beslutningsmyndigheten på byggesaken ligger hos kommunen, men jeg mener dette er mindre vesentlig så lenge det så klart går fram av lovteksten at kommunen her har lagt til rette for den påståtte 'vandalismen' gjennom å overse sin melde- og søknadsplikt til fylkeskonservatoren. Dette går da også klart fram av fylkeskonservatorens uttalelse i saken, selv om den kommunale plan- og bygnings sjefen i oppfølgingssaken (30. august) uttaler at hun 'tror ikke at utfallet ville blitt noe særlig annet i dette tilfellet' dersom kommunen hadde overholdt sin lovpålagte plikt om å melde ombygginga til fylkeskonservatoren før byggetillatelse ble gitt.»

Med hensyn til klagers anførsel om manglende samtidig imøtegåelse før publisering, mener avisen klager fikk tilstrekkelig informasjon «som kommentarpart i saken». Redaktøren skriver: «[J]eg kan heller ikke se at han i saken er utsatt for beskyldninger som han ikke har fått anledning til å imøtegå. Jeg viser da til det jeg har anført tidligere om at 'beskyldningene' i saken er rettet mot kommunens behandling. Og ikke mot klageren, som jo hadde fått byggetillatelse og dermed oppført det omstridte tilbygget på lovlig vis.»

Klageren fastholder sitt standpunkt og mener «Nye Troms i denne saken har gjort [han] og ikke Målselv kommune til subjekt for påstanden om vandalisme». Klager opplyser at publiseringen har vært «en belastning», ikke bare for han selv, men også hans familie.

Nye Troms har etter dette ikke hatt mer å tilføye.